

บทความวิจัย

ความรู้และความเข้าใจดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ

นุสบา คุณารักษ์^{1*} เปรมยุดา ลุสมบัติ², ภาณุมาศ จินารัตน์³ และพนมพร ช่วงชิง⁴
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น^{1*, 2,3,4}

อีเมล: Email: Supapornth2366@gmail.com^{1*}, premyuda0934625350@gmail.com²,
phanumat2503@gmail.com³, mr.phanom11@gmail.com⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้และความเข้าใจดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ โดยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างเป็น คือ ผู้บริหารและครู จำนวน 400 คน ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย และการสุ่มตัวอย่างแบบก๊อสนิมะ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัย พบว่าความรู้และความเข้าใจดิจิทัลของผู้บริหารในด้านทักษะการวิพากษ์ ทักษะข้อมูลและทักษะความปลอดภัยของอุปกรณ์มีอิทธิพลพยากรณ์คุณภาพการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องพัฒนาครูในด้านทักษะการวิพากษ์ ทักษะข้อมูล ทักษะความปลอดภัยในอุปกรณ์ เพื่อเสริมสร้างความรู้และความเข้าใจดิจิทัลและคุณภาพการศึกษา

คำสำคัญ: ความรู้และความเข้าใจดิจิทัล, คุณภาพการศึกษา, ผู้บริหารสถานศึกษา

Received: 29 May, 2025, Revised: 18 July, 2025, Accepted: 31 July, 2025

* Corresponding author

INFLUENCE OF SCHOOL ADMINISTRATORS' DIGITAL LITERACY ON EDUCATIONAL QUALITY IN THE AMNAT CHAROEN PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE

Nootsaba Kunarak^{1}, Premyuda Lusombat²,*

Panumat Jinarat³ and Phanomporn Chuangching⁴

Faculty of Education, The Eastern University of Management and Technology^{1, 2,3,4}*

Email: Supapornth2366@gmail.com^{1}, premyuda0934625350@gmail.com²,*

phanumat2503@gmail.com³, mr.phanom11@gmail.com⁴

Abstract

The research aims to study the digital knowledge and understanding of school administrators that affect the quality of education under the Office of Amnat Charoen Primary Educational Service Area. The research employed a qualitative approach. The research instrument used was a questionnaire. The sample group consisted of 400 participants, including school administrators and teachers, selected through simple random sampling and snowball sampling. Data were collected using questionnaires and analyzed using multiple regression analysis.

The research findings revealed that digital knowledge and understanding in the areas of critical thinking skills, information literacy, and device security significantly predicted the quality of education at the 0.01 statistical level. Therefore, school administrators should focus on developing teachers' competencies in critical thinking, information literacy, and device security to enhance digital knowledge and understanding, thereby improving the overall quality of education.

Keywords: Digital Literacy, Educational Quality, School Administrators

*** Corresponding author**

บทนำ (Introduction)

ในศตวรรษที่ 21 การใช้เครื่องมือดิจิทัลเพื่อวัตถุประสงค์ทางวิชาการและการสอนได้กลายเป็นปัจจัยสำคัญในการขยายการเข้าถึงข้อมูลและการเรียนรู้ (Cochrane, 2021) ชั้นความสำคัญของความรู้และความเข้าใจดิจิทัลจึงเพิ่มขึ้นเป็นสองเท่าในการพัฒนาทักษะการอ่านและเขียนเชิงวิชาการ โดย Kaeophanuek et al. (2019) อธิบายว่า การรู้ดิจิทัลเพื่อการศึกษาเป็นความสามารถในการอ่าน วิเคราะห์และผลิต เนื้อหาดิจิทัลที่มีคุณค่าทางการศึกษา ในขณะที่ Agina-Obu and Okwu (2023) เสริมว่า Digital Literacy รวมถึงการค้นหา ประเมิน การสร้างและส่งผ่านข้อมูลผ่านช่องทางดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทั้งนี้ คุณภาพของการศึกษาเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนาบุคลากรและการเติบโตของประเทศ Burchinal et al. (2015) เน้นว่าในระดับประถมศึกษา การวัดคุณภาพการศึกษาควรรวมถึงนโยบายที่สนับสนุน การโต้ตอบระหว่างครู-นักเรียน คุณภาพวัสดุการสอนและการพัฒนาครูแบบมืออาชีพ ส่วนนักวิชาการ Mukhtar (2015) ชี้ให้เห็นว่าผลการปฏิบัติงานของครูส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพการศึกษาและขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการของผู้อำนวยการโรงเรียน ซึ่งต้องมีประสิทธิภาพในด้านการกำกับติดตามและสร้างระบบประเมินผลที่ชัดเจน (Habib & Hasan, 2019) โดยมีผลต่อการพัฒนานักเรียนทางด้านความรู้ พฤติกรรมและทักษะปฏิบัติ (Barkah et al., 2021)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจในการศึกษาเกี่ยวกับลักษณะองค์ประกอบของความรู้และความเข้าใจดิจิทัล และคุณภาพการศึกษา รวมทั้งปัญหาที่เกี่ยวข้อง อย่างไรก็ตาม Rodriguez-de-Dios & Igartua (2016) ได้นำเสนอรูปแบบการวัดความรู้และความเข้าใจดิจิทัล ประกอบด้วย 1) ทักษะทางเทคนิคหรือเครื่องมือ คือ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ 2) ทักษะการสื่อสาร คือ ความสามารถในการสื่อสารผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล 3) ทักษะข้อมูล (Information Skill) คือ ความสามารถในการหาข้อมูล การได้รับข้อมูลและประเมินความเกี่ยวข้องในสภาพแวดล้อมดิจิทัล 4) ทักษะวิพากษ์ คือ ความสามารถในการวิเคราะห์อย่างลึกซึ้งในข้อมูลที่ได้รับ 5) ทักษะความมั่นคง คือ ความสามารถในการสื่อสารเพื่อปฏิสัมพันธ์โดยปราศจากความเสี่ยงหรืออันตราย

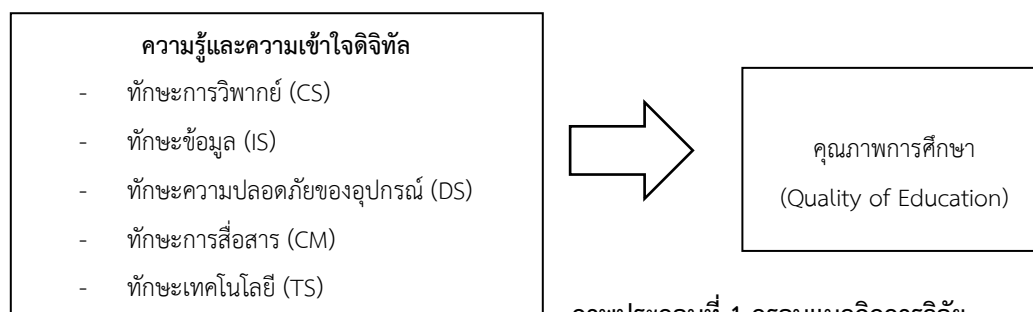
นักวิชาการอธิบายเพิ่มเติม เกี่ยวกับแนวคิดสำคัญเกี่ยวกับองค์ประกอบของความรู้ดิจิทัล ดังนี้ Khumaeroh & Mayuni (2021) ทำการสรุปการประเมินเครื่องมือที่ใช้ในการวัดความรู้และความเข้าใจดิจิทัล ได้แก่ 1) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีหรือเครื่องมือ 2) ความสามารถในการสื่อสาร ซึ่งเป็นการสื่อสารผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล 3) ความสามารถด้านข้อมูล หมายถึง ทักษะข้อมูลที่เป็นความสามารถในการเข้าถึงและวิเคราะห์ข้อมูลในบริบทของดิจิทัล 4) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เป็นความสามารถในการประเมินข้อมูลที่ต้องการ 5) สมรรถนะความปลอดภัยส่วนบุคคล เป็นความสามารถในการใช้และปฏิสัมพันธ์การสื่อสารที่ไม่มีความเสี่ยงต่อผู้อื่น 6) ความรู้เกี่ยวกับอุปกรณ์ความปลอดภัย ซึ่งเป็นการบำรุงรักษาอุปกรณ์ดิจิทัลให้ปลอดภัย ส่วน Gong et al. (2024) อธิบายว่า ลักษณะของความรู้และความเข้าใจดิจิทัล ประกอบด้วย 1) ความรู้และความเข้าใจในข้อมูล 2) การสื่อสารดิจิทัล 3) การสร้างสรรค์เนื้อหาดิจิทัล 4) ความปลอดภัย 5) การแก้ไขปัญหาดิจิทัล ในขณะที่ Furqon (2023) ทำการสรุปองค์ประกอบของความรู้และความเข้าใจดิจิทัล ดังนี้ 1) การเข้าถึง หมายถึง ความสามารถในการค้นหาและดึงข้อมูลจากแหล่งข้อมูลดิจิทัล เช่น เว็บไซต์และฐานข้อมูล 2) การประเมิน หมายถึง ทักษะในการประเมินความน่าเชื่อถือและความถูกต้องของข้อมูลที่พบทางออนไลน์ 3) การใช้ หมายถึง ครอบคลุมการใช้เครื่องมือและแพลตฟอร์มดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพสำหรับการสื่อสาร ความร่วมมือและการเรียนรู้ 4) การคิดอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์และตีความข้อมูลดิจิทัลเพื่อตัดสินใจอย่างมีข้อมูลและแก้ปัญหา 5) การสื่อสาร หมายถึง ความสามารถในการแสดงความคิดอย่างชัดเจนและเหมาะสมผ่านทางดิจิทัล

คุณภาพการศึกษาเป็นแนวคิดที่ “ซับซ้อน” ตามที่ Sverdlick (2012) ได้อธิบายไว้ เนื่องจากนักวิชาการมักมีมุมมองที่แตกต่างกันเกี่ยวกับนิยามและตัวชี้วัดของแนวคิดนี้ โดยเฉพาะในเรื่องขอบเขตและวิธีวัดผลที่มีรูปแบบหลากหลาย ซึ่งสร้างความขัดแย้งในการตีความ ทำให้งานวิจัยจำนวนมากชี้ว่าวิธีการประเมินคุณภาพการศึกษาต้องอาศัยมุมมองแบบหลายมิติที่ครอบคลุมผู้มีส่วนได้เสีย วิธีปฏิบัติและเป็นระบบ ซึ่ง Elizabeth Garira (2020) ได้นำเสนอกรอบแนวคิดที่เป็นระบบเพื่อวิเคราะห์คุณภาพการศึกษาอย่างรอบด้าน 3 แกนหลัก ได้แก่ 1) ภาวะผู้นำและการบริหาร 2) การเรียนการสอน และ 3) ทรัพยากรและโครงสร้างสาธารณูปโภค

ส่วน Gupta and Vrat (2019) ได้ขยายกรอบแนวคิดให้ละเอียดยิ่งขึ้น โดยแบ่งมิติด้านคุณภาพออกเป็น 4 ส่วน 1) คุณภาพของครู ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับงาน ความสามารถในการสอน จริยธรรมในการทำงาน นักเรียนเป็นศูนย์กลาง มารยาททางสังคม ทักษะการบริหารงานและภาวะผู้นำพื้นฐาน 2) คุณภาพของนักเรียน ได้แก่ ความเชี่ยวชาญ ความสามารถในการสื่อสาร จริยธรรมและภาวะผู้นำ 3) คุณภาพของนโยบาย เช่น การมีระบบที่โปร่งใส ความเป็นอิสระ แต่ละนโยบายต้องเอื้อต่อการเรียนรู้ และ 4) คุณภาพของสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ โครงสร้างพื้นฐาน ห้องเรียน และอุปกรณ์ที่เหมาะสม

นอกจากนี้ มีหลายงานวิจัยที่เจาะลึกประเด็นคุณภาพของโรงเรียนประถม เช่น Aturupane et al. (2013) และ Kagoda & Ezati (2013) พบว่าการบริหารจัดการของผู้บริหาร ครู สุขภาพนักเรียนและบทบาทของผู้ปกครองเป็นปัจจัยที่ส่งผลสำคัญต่อผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่าน เขียนและคณิตศาสตร์ของนักเรียนในระดับประถมศึกษา เมื่อพิจารณาจากผลการศึกษาเหล่านี้ งานวิจัยฉบับนี้จึงมุ่งหวังจะสร้างกรอบการวัด “คุณภาพการศึกษา” แบบองค์รวม ที่ประกอบด้วย 1) ทรัพยากรมนุษย์ อุปกรณ์การเรียน 3) ข้อมูล และ 4) สมรรถนะหลักของผู้เรียน (Aturupane et al., 2013; Garira, 2020; Gupta & Vrat, 2019) อย่างไรก็ตาม การศึกษาคุณภาพการศึกษาอย่างครอบคลุมตามกรอบมิติต่าง ๆ เหล่านี้ ช่วยให้เห็นภาพชัดว่าคุณภาพไม่ได้วัดจากผลลัพธ์ทางวิชาการเท่านั้น แต่ยังเกี่ยวข้องกับผู้บริหาร ระบบการจัดการ วัสดุการเรียนและทรัพยากรที่มีความพร้อม หากนำองค์ประกอบเหล่านี้มาวิเคราะห์ร่วมกับ “ความรู้และความเข้าใจดิจิทัลของผู้บริหาร” จะสามารถชี้แนะแนวทางพัฒนาการศึกษาในยุคดิจิทัลได้อย่างรอบด้านและจัดการปัญหาเชิงยุทธศาสตร์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพิ่มโอกาสให้การศึกษาในพื้นที่สำนักงานเขตอำนาจเจริญก้าวไปสู่ “คุณภาพ” ที่แท้จริง

กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)



ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Objective of the Research)

เพื่อศึกษาความรู้และความเข้าใจดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ

วิธีวิจัย (Research Methodology)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาค้างครั้งนี้ประกอบด้วยผู้บริหาร ครูและบุคลากรทั้งหมดในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ จำนวนทั้งสิ้น 2,447 คน โดยให้ข้อมูลแก่งานวิจัยโดยสมัครใจ จากประชากรข้างต้น ผู้วิจัยใช้สูตรการคำนวณของ Taro Yamane (1973) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และความคลาดเคลื่อนไม่เกินร้อยละ 5 ผลการคำนวณตัวอย่างตามสูตรที่เหมาะสม ให้ได้ขนาดตัวอย่าง 344 คน แต่เพื่อเผื่อรายชื่อไม่ครบและลดการสูญเสียข้อมูล ผู้วิจัยจึงเพิ่มสำรองไว้ 56 คน ทำให้ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างรวมทั้งรวม 400 คน (กัญญสิริ จันทร์เจริญ, 2554)

วิธีการสุ่มตัวอย่าง (Sampling Method) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความแม่นยำและมีคุณภาพสูง ผู้วิจัยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบผสม ดังนี้ 1) ตัวอย่างแบบง่าย โดยสุ่มเลือกโรงเรียนและบุคลากรจากบัญชีรายชื่อทั้งหมดโดยใช้การจับสลาก เพื่อให้ทุกหน่วยมีโอกาสถูกเลือกอย่างเท่าเทียม และ 2) การสุ่มตัวอย่างแบบก๊อสนิมะ เมื่อผู้บริหาร ครูหรือบุคลากรที่ถูกเลือกให้ความร่วมมือแล้ว ผู้วิจัยขอให้ช่วยแนะนำบุคคลอื่นที่มีคุณสมบัติเหมาะสมและสนิทชิดเชื้อ เพื่อให้ได้ตัวอย่างครอบคลุมจำนวนและลดอัตราความคลาดเคลื่อนในการได้กลุ่มตัวอย่างตามเป้าหมาย (วีระศักดิ์ จินารัตน์, 2564) ด้านการประสานงานและการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยในแต่ละพื้นที่ ได้ดำเนินการดังนี้ 1) ประชาสัมพันธ์โครงการวิจัย และสิทธิประโยชน์ที่ผู้ให้ข้อมูลจะได้รับ 2) ชี้แจงวัตถุประสงค์ วิธิดำเนินการ และเงื่อนไขการให้ข้อมูลอย่างชัดเจน 3) รับสมัครและสอบถามข้อมูลเบื้องต้นเพื่อตอบข้อสงสัยทุกข้อจนผู้ให้ข้อมูลเกิดความเข้าใจตรงกัน 4) เมื่อได้รับความเห็นชอบจากผู้บริหาร ครูหรือบุคลากรแล้ว จึงดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างตามลำดับจนเต็มจำนวน

ทั้งนี้ การออกแบบประชากรและกลุ่มตัวอย่างในรูปแบบนี้ ช่วยลดอคติจากการเลือกตัวอย่าง เพิ่มความน่าเชื่อถือและความเป็นตัวแทนของกลุ่มเป้าหมาย รวมถึง ช่วยให้สามารถเก็บข้อมูลเชิงลึกได้อย่างมีประสิทธิภาพและครบตามขนาดที่ต้องการ

เครื่องมือวิจัย

การพัฒนาและตรวจสอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ออกแบบและพัฒนาแบบสอบถามชนิดมาตราวัด 5 ระดับ โดยอาศัยตัวบ่งชี้จากการทบทวนวรรณกรรม จากนั้นทำการทดสอบก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูลจริงจากกลุ่มตัวอย่าง (วีระศักดิ์ จินารัตน์, 2564) ดังนี้

- 1) ร่างแบบสอบถาม ผู้วิจัยรวบรวมตัวบ่งชี้เชิงทฤษฎีจากการทบทวนวรรณกรรม แล้วจัดทำเป็นข้อคำถามเบื้องต้น
- 2) ขอรับคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อเช็คความตรง (content validity) ของแต่ละข้อนำไปปรับปรุงให้

ชัดเจนและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์วิจัย

แบบสอบถาม มีโครงสร้าง 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 ความรู้และความเข้าใจดิจิทัล (Digital Literacy) ของผู้บริหาร จำนวน 29 ข้อ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษา (Education Quality) จำนวน 15 ข้อ

3) การตรวจสอบความตรงและความถูกต้องเชิงภาษาของแบบสอบถาม เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยนำร่างแบบสอบถามไปขอให้ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาได้ตรวจสอบความตรงของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์วิจัยกับตรวจสอบความถูกต้องของการใช้คำศัพท์ รูปประโยคและลักษณะทางไวยากรณ์ที่สามารถสื่อสารกับผู้อ่านได้อย่างชัดเจนกับเชื่อมั่นได้ว่าจะช่วยให้ได้ข้อมูล

กลับมาอธิบายคำตอบได้ตรงกับวัตถุประสงค์วิจัย (สมบัติ ห้ายเรือคำ, 2559) ต่อจากนั้น ผู้วิจัยนำกลับมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำก่อนนำไปทดลองใช้งาน

4) ขั้นการนำไปทดลองใช้ (Try out) การทดลองใช้เป็นจุดมุ่งหมายสำคัญของการทำงานวิจัยทุกแบบและช่วยให้งานวิจัยได้ผลถูกต้องตรงกับสภาพที่เป็นจริงของข้อมูลโดยเฉพาะงานวิจัยทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ (วีระศักดิ์ จินารัตน์, 2564) แต่อย่างไรก็ตาม การทดลองใช้ต้องกำหนดเกณฑ์การทดสอบอย่างน้อยที่สุด คือ การทดสอบความตรงและความเชื่อมั่น ต่อไปนี้

4.1) เกณฑ์ทดสอบความตรง ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ทดสอบตามค่า Goodness of fit อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.00 แสดงความสอดคล้องตรงกันของตัวบ่งชี้ของแต่ละโครงสร้างตัวแปร รวมถึงค่า KMO ตั้งแต่ 0.80 ขึ้นไปแสดงความสัมพันธ์กันอย่างเหมาะสมของแต่ละชุดตัวแปรกับน้ำหนักของแต่ละข้อคำถามมากกว่า 0.50 ขึ้นไปตามค่า Extraction และค่าแปรปรวนที่แสดงความเป็นอิสระของแต่ละชุดตัวแปรตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไป เป็นเกณฑ์ทดสอบความตรง (วีระศักดิ์ จินารัตน์, 2564)

4.2) เกณฑ์ทดสอบความเชื่อมั่น ผู้วิจัยใช้ค่า Cronbach's alpha ตั้งแต่ 0.80 กับค่าความเที่ยงตรงรายข้อตามค่า Corrected item มากกว่า 0.30 (ประสพชัย พสุนนท์, 2558) และได้ผลทดสอบคุณภาพแบบสอบถาม ตามตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ผลทดสอบความตรงและความเชื่อมั่น

ตัวแปร	ความรู้และความเข้าใจดิจิทัล	คุณภาพการศึกษา
KMO	0.62	0.67
Extraction	0.45-.77	0.37-0.79
Variance	64.65	60.14
Alpha	0.82	0.88

จากตารางผลวิจัยพบว่า แบบสอบถามนี้มีความตรงตามค่า KMO ที่ 0.62 และ 0.67 กับมีค่า Extraction ระหว่าง 0.45-0.77 และระหว่าง 0.37-0.79 รวมถึงมีค่า Variance ที่ 64.65 และ 60.14 แบบสอบถามนี้มีความเชื่อมั่นตามค่า Alpha ที่ 0.82 และ 0.88

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูล ดังต่อไปนี้

1) จัดเตรียมแบบสอบถามพร้อมหนังสือแนะนำและประกาศประชาสัมพันธ์โครงการวิจัยสำหรับนำไปใช้จัดประชุมชี้แจงให้กับอาสาสมัครเข้าร่วมวิจัยทุกคนให้ได้รับข้อมูลตรงกัน ทั้งนี้ เพราะหลักสำคัญที่ช่วยให้ผลตอบคิต้องงานวิจัยได้มากอยู่ที่ความเข้าใจในวัตถุประสงค์วิจัยตรงกันอันเป็นเหตุทำให้ผู้วิจัยจัดประชุมชี้แจงทุกฝ่ายที่สงสัย โดยเฉพาะอาสาสมัครเข้าร่วมวิจัย

2) ประกาศรับสมัครผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย โดยผู้วิจัยเดินทางไปยังโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างที่จับสลากได้เพื่อประกาศประชาสัมพันธ์ และรับสมัครอาสาสมัครเข้าร่วมวิจัยโดยเฉพาะความเต็มใจในการให้ข้อมูลโดยไม่ปิดบังเพื่อให้ได้ประโยชน์ต่อสาธารณะ พร้อมทั้งตอบข้อสงสัยแก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องให้เข้าใจตรงกัน โดยเฉพาะประโยชน์ที่ได้จากงานวิจัยนี้ ทั้งนี้ เพราะ

การเก็บข้อมูลโดยปราศจากอคตินั้นเป็นผลเกิดจาก 1) เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติตรงกันกับวัตถุประสงค์วิจัย 2) เก็บข้อมูลจากทุกหน่วยประชากร 3) เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่สามารถอธิบายคำตอบได้ตรงตามวัตถุประสงค์วิจัย 4) เก็บข้อมูลจากการสุ่มตัวอย่างตามความน่าจะเป็น (สุพรรณ พุทธิเจริญ, 2557)

3) ดำเนินการแจกแบบสอบถามให้แก่อาสาสมัครที่เต็มใจในการเข้าร่วมโครงการวิจัย พร้อมทั้งตกลงเกี่ยวกับการเก็บข้อมูลส่งกลับคืนผู้วิจัย รวมถึงผู้วิจัยให้เบอร์โทรศัพท์ผู้วิจัยแก่ทุกคนที่ได้รับแบบสอบถามไว้สำหรับกรณีเกิดข้อสงสัยหรือติดขัดปัญหาใดใดในการให้ข้อมูล ตลอดจนติดต่อประสานงานผู้ช่วยวิจัยในแต่ละพื้นที่คอยให้ความสะดวกในการรวบรวมแบบสอบถามส่งกลับคืนผู้วิจัย

4) ขั้นตอนการติดตามการรวบรวมแบบสอบถามกลับคืน โดยผู้วิจัยใช้โทรศัพท์ติดตามการเก็บแบบสอบถามกลับคืนจากผู้ช่วยวิจัยในแต่ละพื้นที่ และเมื่อพบว่ามีปัญหาเกิดขึ้นผู้วิจัยจะได้ดำเนินการแก้ไขทันที

5) ขั้นตอนการตรวจสอบแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืน โดยผู้วิจัยคัดเอาเฉพาะแบบสอบถามที่มีคำตอบครบข้อไว้สำหรับการวิเคราะห์ผล และคาดว่าจะได้รับมีข้อมูลไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 จากจำนวนแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา

การวิเคราะห์ผลการวิจัย

ผู้วิจัยใช้สถิติวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณเพื่อวิเคราะห์อิทธิพลพยากรณ์ แล้วนำตัวแปรเหตุที่มีความเป็นอิสระไปพยากรณ์และผู้วิจัยใช้คะแนนมาตรฐานของแต่ละตัวแปรที่มีอิทธิพลประกอบเข้ากับตัวบ่งชี้ของแต่ละตัวแปรในการอธิบายข้อควรนำไปปฏิบัติในแต่ละแนวทาง นอกจากนี้ ผู้วิจัยทำการทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์อิทธิพลพยากรณ์เกี่ยวกับความเป็นปกติของข้อมูลและทำการทดสอบ Multicollinearity ความเป็นอิสระของค่าคลาดเคลื่อนและความสัมพันธ์ที่เหมาะสมของแต่ละชุดตัวแปรพยากรณ์ตามค่า tolerance และ VIF (ยุทธ ไกยวรรณ, 2556)

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล (Research Conclusions and Discussion)

ผลวิจัยพบว่าองค์ประกอบความรู้และความเข้าใจดิจิทัลมีอิทธิพลพยากรณ์ต่อคุณภาพการศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ผลทดสอบค่า $F = 8.97$ (Sig. 003) กับมีความคลาดเคลื่อนตัวแปรเหตุเป็นอิสระต่อกันตามค่า Durbin-Watson ที่ 1.81 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ขององค์ประกอบอิทธิพล R^2 เท่ากับ 0.53 รวมถึงมีคะแนนมาตรฐานขององค์ประกอบแต่ละตัว ตามตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 อิทธิพลพยากรณ์คุณภาพการศึกษา EDQ

Independent	B	Beta	Std e.	t-test	Sig.
ค่าคงที่	1.03	-	0.17	6.05	0.000
ทักษะการวิพากษ์ CS	0.27	0.35	0.03	8.31***	0.000
ทักษะข้อมูล IS	0.17	0.20	0.03	4.44***	0.000
ทักษะความปลอดภัยของอุปกรณ์ DS	0.14	0.19	0.03	4.51***	0.000
ทักษะการสื่อสาร CM	0.08	0.13	0.02	3.10**	0.002
ทักษะเทคโนโลยี TS	0.08	0.10	0.02	2.99	0.003
R = 0.53 R ² = 0.53 F = 8.97 Sig. 003 S.D. 0.19 a = 1.03					

หมายเหตุ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ * $p < .01$

การวิเคราะห์ผลการทดสอบความสัมพันธ์เชิงถดถอย จากผลการวิเคราะห์เชิงถดถอย พบว่าองค์ประกอบทักษะต่าง ๆ ของผู้บริหารมีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อคุณภาพการศึกษา ดังนี้

จากตารางที่ 2 ผลวิจัยพบว่าองค์ประกอบทักษะการวิพากษ์มีอิทธิพลพยากรณ์ต่อคุณภาพการศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.00 มีผลทดสอบ $t = 8.31$ (Sig. 000) คะแนนมาตรฐานแสดงสัมประสิทธิ์ตัวแปรที่ 0.35

องค์ประกอบทักษะข้อมูลมีอิทธิพลพยากรณ์ต่อคุณภาพการศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.00 ผลทดสอบ $t = 4.44$ (Sig. 000) คะแนนมาตรฐานแสดงสัมประสิทธิ์ตัวแปรที่ 0.20

องค์ประกอบทักษะความปลอดภัยด้านอุปกรณ์มีอิทธิพลพยากรณ์ต่อคุณภาพการศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.00 ผลทดสอบ $t = 4.51$ (Sig. 000) คะแนนมาตรฐานแสดงสัมประสิทธิ์ตัวแปรที่ 0.19

องค์ประกอบทักษะการสื่อสารมีอิทธิพลพยากรณ์ต่อคุณภาพการศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ผลทดสอบ $t = 3.10$ (Sig. 002) คะแนนมาตรฐานแสดงสัมประสิทธิ์ตัวแปรที่ 0.13

องค์ประกอบทักษะเทคโนโลยีมีอิทธิพลพยากรณ์ต่อคุณภาพการศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ผลทดสอบ $t = 2.99$ (Sig. 003) คะแนนมาตรฐานแสดงสัมประสิทธิ์ตัวแปรที่ 0.10

จากข้อมูลข้างต้น สามารถสร้างสมการประกอบข้อเสนอแนะผู้บริหารสถานศึกษาได้ เพื่อให้สามารถนำไปฝึกฝนและพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความเข้าใจดิจิทัลและมีผลต่อการเพิ่มขนาดของคุณภาพการศึกษา จะได้รูปของสมการพยากรณ์ดังต่อไปนี้

$$EDQ = 0.35CS + 0.20IS + 0.19DS + 0.13CM + 0.10TS$$

จากสมการนี้ มีข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาได้นำไปพัฒนาความรู้และความเข้าใจดิจิทัลแล้วเกิดผลดีต่อคุณภาพการศึกษาอย่างน้อย 3 แนวทาง ประกอบด้วย 1) การพัฒนาทักษะการวิพากษ์ 2) การพัฒนาทักษะข้อมูลและ 3) การพัฒนาทักษะความปลอดภัยของอุปกรณ์

ดังนั้น สรุปผลวิจัยได้ว่าองค์ประกอบความรู้และความเข้าใจดิจิทัลมีอิทธิพลพยากรณ์ต่อคุณภาพการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางการพัฒนาตนเองให้มีผลต่อการยกระดับคุณภาพการศึกษาได้จากการศึกษาข้างต้นผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการศึกษได้ ดังต่อไปนี้

ทักษะการวิพากษ์มีอิทธิพลพยากรณ์ต่อคุณภาพการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หมายความว่าทักษะการวิพากษ์เป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลมากที่สุดต่อคุณภาพการศึกษา ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า ทักษะการวิพากษ์เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ส่งเสริมให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งและมีคุณภาพ โดยผู้บริหารที่มีทักษะดังกล่าวสามารถคิดวิเคราะห์ข้อมูลอย่างมีระบบ ตรวจสอบความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล และใช้เหตุผลในการตัดสินใจทางวิชาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรชนิตว์ สีนาราช (2560) ที่กล่าวว่าความคิดเชิงวิพากษ์ในการใช้เทคโนโลยีในสังคมถูกนำมาใช้เพื่อการทำงานและการสื่อสาร นอกจากนี้ การพัฒนาการคิดเชิงวิพากษ์และการรู้ดิจิทัลของพลเมืองนั้นอยู่บนพื้นฐานของความสามารถในการใช้สารสนเทศและเทคโนโลยีการสื่อสาร ดังนั้น ควรมีการบูรณาการทักษะการวิพากษ์เข้าไปในกระบวนการเรียนการสอนทุกระดับชั้น โดยเฉพาะในวิชาหลักที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์ สังคมศึกษาและภาษาไทย เพื่อเสริมสร้างคุณภาพการศึกษาในระยะยาว และเตรียมผู้เรียนให้พร้อมเข้าสู่สังคมแห่งปัญญาและการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี (รัตนลักษณ์ สุวรรณพงษ์, บุขกร สุขแสน และธนภุต ทูริสุทธิ, 2563)

ทักษะข้อมูลมีอิทธิพลพยากรณ์ต่อคุณภาพการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตนลักษณ์ สุวรรณพงษ์, บุษกร สุขแสน และธนกฤต ทูริสุทธิ์ (2563) เนื่องจากทักษะข้อมูลเป็นปัจจัยพื้นฐานที่จำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้บริหารและเป็นหนึ่งในดัชนีวัดคุณภาพการศึกษาในศตวรรษที่ 21 รวมทั้งเป็นเครื่องมือสำคัญในการเรียนรู้ตลอดชีวิต (lifelong learning) โดยผู้บริหารที่มีความสามารถจะสามารถเข้าถึง ประเมินและใช้ข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้ง พัฒนาคุณภาพการศึกษาในระยะยาวได้

ทักษะความปลอดภัยด้านอุปกรณ์มีอิทธิพลพยากรณ์ต่อคุณภาพการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับงานวิจัยในอดีตตามกรอบแนวคิดทักษะความรู้ดิจิทัลของ UNESCO (2021) ระบุว่า “ความปลอดภัยด้านอุปกรณ์” เป็นหนึ่งในองค์ประกอบหลักของการรู้เท่าทันดิจิทัลและมีผลต่อประสิทธิภาพของการเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยีอย่างชัดเจน นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาตนเองในด้านความสามารถในการเลือกใช้อุปกรณ์ที่น่าเชื่อถือ การกำหนดผู้เขียนข้อมูลและการประเมินความน่าเชื่อถือ รวมถึง การเลือกใช้แอปพลิเคชันที่น่าเชื่อถือและปลอดภัย และการตรวจสอบแฟ้มข้อมูลของบุคคลที่พบทางออนไลน์ ประเด็นสำคัญ คือ การนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ถูกต้องและน่าเชื่อถือไปใช้ในการตัดสินใจบริหารจัดการการศึกษาของโรงเรียนและการให้ความสำคัญกับข้อมูลเป็นรากฐานสำคัญของการแข่งขันในยุคดิจิทัล

ทักษะการสื่อสารมีอิทธิพลพยากรณ์ต่อคุณภาพการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตนลักษณ์ สุวรรณพงษ์, บุษกร สุขแสน และธนกฤต ทูริสุทธิ์ (2563) เนื่องจากทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกับผู้อื่นช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การรับฟังและการทำงานเป็นทีมอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนที่มีทักษะนี้มักแสดงความรับผิดชอบ เคารพผู้อื่นและสามารถปรับตัวในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ร่วมกันได้ดี ผลการวิจัยสอดคล้องกับ Cochrane (2021) ที่เน้นการใช้เครื่องมือดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ ซึ่งต้องอาศัยการสื่อสารและความเข้าใจทางดิจิทัลอย่างเหมาะสม ทักษะนี้จึงมีผลต่อการพัฒนาความรู้และคุณภาพทางการศึกษาโดยตรง

ทักษะเทคโนโลยีมีอิทธิพลพยากรณ์ต่อคุณภาพการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตนลักษณ์ สุวรรณพงษ์, บุษกร สุขแสน และธนกฤต ทูริสุทธิ์ (2563) เนื่องจากทักษะการใช้เทคโนโลยีด้านสารสนเทศ สื่อ เป็นทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อให้สามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูล ประเมินข้อมูลและนำข้อมูลไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ยังจะต้องสามารถใช้เครื่องมือที่เหมาะสมในการสร้างสื่อด้วยตนเอง รวมทั้งสามารถวิเคราะห์วัตถุประสงค์ของสื่อต่าง ๆ ที่มีอยู่อย่างหลากหลาย เช่น สิ่งพิมพ์ 오디오 วิดีโอ มัลติมีเดีย เว็บไซต์เพื่อให้รู้เท่าทันสื่อและเลือกคัดกรองเฉพาะข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อการตัดสินใจของตนเอง สามารถประเมินข้อมูลได้ว่าต้องการใช้ข้อมูลอะไรบ้าง มีขอบเขตเท่าใด

ข้อเสนอแนะของงานวิจัย (Research Recommendations)

จากข้อค้นพบของงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

1) ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้ประโยชน์ ผู้บริหารโรงเรียนที่ต้องการพัฒนาความรู้และความเข้าใจดิจิทัลให้มีผลต่อคุณภาพการศึกษา ควรดำเนินการดังนี้

1.1 พัฒนาทักษะการวิพากษ์ พัฒนาความสามารถในการเปรียบเทียบแหล่งข้อมูลเพื่อตัดสินใจความถูกต้อง เลือกใช้อุปกรณ์ที่น่าเชื่อถือ กำหนดผู้เขียนข้อมูลและประเมินความน่าเชื่อถือ เปรียบเทียบแอปพลิเคชันเพื่อเลือกที่น่าเชื่อถือ และปลอดภัยและตรวจสอบแฟ้มข้อมูลของบุคคลที่พบทางออนไลน์

1.2 พัฒนาทักษะข้อมูล ฝึกการตัดสินใจในการใช้คำสั่งสำคัญในการค้นหาออนไลน์ จัดความสับสนเกี่ยวกับการออกแบบเว็บไซต์ ควบคุมความรู้สึกยุ่งยากในการค้นหาข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ฝึกการค้นหาข้อมูลออนไลน์ที่ง่ายและฝึกการใช้เว็บไซต์

2) ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของทักษะการวิพากษ์และทักษะข้อมูลของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับสมรรถนะหลักของผู้เรียน

เอกสารอ้างอิง (References)

- กัญญ์สิริ จันทรเจริญ. (2554). บทที่ 5 การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง. สืบค้นจาก https://www.ict.up.ac.th/surinhips/ResearchMethodology_2554/เอกสารเพิ่มเติม/การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.PDF
- ประสพชัย พสุนนท์. (2558). ความเที่ยงตรงของแบบสอบถามสำหรับงานวิจัยทางสังคมศาสตร์. *วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*, 18(1), 380-381.
- พรชนิตร์ สีนาราช. (2560). ทักษะการรู้ดิจิทัลเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้. *วารสารห้องสมุดสมาคม ห้องสมุดแห่งประเทศไทย*, 61(2). 76-92.
- ยุทธ ไถยวรรณ. (2556). *การวิเคราะห์สถิติหลายตัวแปรสำหรับงานวิจัย*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัตนลักษณ์ สุวรรณพงษ์, บุษกร สุขแสน และชนกฤต ทริสุทธิ. (2563). รูปแบบการพัฒนาทักษะนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ระดับประถมศึกษา. *วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ*, 5(2), 403-420.
- วีระศักดิ์ จินารัตน์. (2564). *มาตรฐานงานวิจัยเชิงปริมาณและการพัฒนา*. อุบลราชธานี: ยงสวัสดิ์ อินเตอร์กรุ๊ป จำกัด.
- สมบัติ ห้ายเรือคำ. (2551). *ระเบียบวิธีวิจัยสำหรับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*. กาฬสินธุ์: ประสานการพิมพ์.
- สุพรรณ พุเจริญ. (2557). การคัดลอกผลงานตนเอง (Self Plagiarism). *วารสารเทคนิคการแพทย์และกายภาพบำบัด*. 26(3), 209-210.
- Agina-Obu, R. & Okwu, E. (2023). Impact of Digital Literacy on University Students' Use of Digital Resources in Nigeria. *Asian Journal of Information Science and Technology*. 13(2), 60-65.
- Al-Qaysi, N., Mohamad-Nordin, N. & Al-Emran, M. (2020). Employing the technology acceptance model in social media: A systematic review. In *Education and Information Technologies*. *Education and Information Technologies*. 25(6), 4961–5002.
- Aturupane, H., Glewwe, P. & Wisniewski, S. (2013). The impact of school quality, socioeconomic factors, and child health on students' academic performance: evidence from Sri Lankan primary schools. *Education Economics*, 21(1), 2–37.
- Barkah, A., Hartono, M. E., Santosa, E. P. & Sirat, M. M. P. (2021). Infestation Level of Gastrointestinal Helminth in Swamp Buffalo (*Bubalus bubalis* Linn.) in Jati Agung District Lampung Selatan Regency. *JITP*. 9(1), 1-18.
- Burchinal, M., Magnuson, K., Powell, D. & Hong, S. S. (2015). *Early childcare and education. Handbook of child psychology and developmental science*, 4(1), 223-267.

- Cochrane, R. (2021). *A Case Study Examining Japanese University Students' Digital Literacy and Perceptions of Digital Tools for Academic English Learning*. Lancaster University (United Kingdom).
- Furqon, M., Sinaga, P., Liliyasi, L. & Riza, L.S. (2024). The Impact of Learning Management System (LMS) Usage on Students. *TEM Journal*, 12(2), 1082-1089.
- Garira, E. (2020). A Proposed Unified Conceptual Framework for Quality of Education in Schools. *SAGE Open*, 10(1), 215-244.
- Gong, S., Sun, Z., Wang, B. & Yu, Z. (2024). Could Digital Literacy Contribute to the Improvement of Green Production Efficiency in Agriculture? *SAGE Open*, 14(1). 1-18.
- Gupta, N. & Vrat, P. (2019). An evaluation of alternative business excellence models using AHP. *J Adv Manag Res*. 17(2), 305–331.
- Habib, M. M. & Hasan, I. (2019). Supply Chain Management (SCM)—Is It Value Addition towards Academia? *IOP Conference Series: Materials Science and Engineering*, 528(1). IOP Publishing, 2019.
- Kagoda, A. M. & Ezati, B. A. (2013). Contribution of primary teacher education curriculum to quality primary education in Uganda. *Problems of Education in the 21st Century*, 52(1), 35-47.
- Kaeophanuek, S., Na-Songkhla, J. & Nilsook, P. (2019). A learning process model to enhance digital literacy using critical inquiry through digital storytelling (CIDST). *International Journal of Emerging Technologies in Learning (Online)*, 14(3), 22-37.
- Khumaeroh, I. D. & Mayuni, I. (2021). Upgrading Students' Reading Skills through Digital Literacy Practices. *Social Science*. 4(4), 1065-1073.
- Mukhtar, A. M. (2015). Factors Associated with Antenatal and Delivery Care in Sudan: Analysis of the 2010 Sudan Household Survey. *BMC Health Services Research*, 15(1), 2-9.
- Rodríguez-de-Dios, I. & Igartua, J. J. (2016). Skills of Digital Literacy to Address the Risks of Interactive Communication. *JITR*, 9(1), 54-64.
- Soifah, U., Jana, P. & Pratolo, B. W. (2021). Unlocking digital literacy practices of EFL teachers. *Journal of Physics: Conference Series*, 1823(1). IOP Publishing.
- Sverdlik, N. (2012). The content of internal conflicts: A personal values perspective. *European Journal of Personality*, 26(1), 30–44.
- Taro Yamane. (1973). *Statistics: an introductory analysis*. New York: Harper & Row.
- Traverso, A., Parmigiani, D. & Pennazio, V. (2014). Mobile devices and development of learning strategies. *ATEE Annual Conference "Transitions in Teacher Education and Professional Identities*, 69-80.
- UNESCO. (2021). *Media and Information Literacy*. Framework and action plan. Paris: UNESCO.